

men i samband med att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) inrättades ombildades Skogshögskolan till en fakultet vid det nya universitetet. Han borde därför ha använt benämningen SLU:s skogsvetenskapliga fakultet eller motsvarande. Hugoson nämner "Stockholms generalplan från 1960" men syftar förmodligen på 1960 års trafikledsplan för Stockholm. Alva Myrdals medförfattare till *Women's Two Roles* (1956), Viola Klein, får felaktigt heta "Ylva Klein" och blir vid ett tillfälle även refererad till som "Kleen". Till sakfelen ska läggas ett flertal korrekturfel. Boken saknar en käll- och litteraturförteckning och sakregistret är inte konsekvent genomfört.

Dessa brister till trots utgör Hugosons monografi ett välkommet bidrag till den stadshistoriska forskningen. Grundläggande empiriska studier av den svenska stadens efterkrigs- och samtidshistoria som den Hugoson har genomfört ökar vår kunskap om de ytterst komplexa fenomen som moderna städer utgör och bildar ett nödvändigt underlag för studier med mer generaliserande ambitioner.

Chalmers tekniska högskola

PER LUNDIN

Mikael Byström & Pär Frohnert, *Invandringens historia – från "folkhemmet" till dagens Sverige* (Stockholm: Delegationen för migrationsstudier 2017). 127 s.

Frågor som relaterar till migration, flyktingar och integration har stor aktualitet i den nutida samhällsdebatten. Det finns dock en brist på historiska perspektiv i denna debatt, vilket lätt leder till felaktiga slutsatser, såsom att det är *nu* som vi lever i migrationens tidsålder. Bristen på historiska perspektiv riskerar också att leda till mytbildning om gångna tiders homogenitet och ett förringande av den roll migrationen historiskt har spelat för samhällsutvecklingen. Denna kunskapsöversikt om svensk invandringshistoria är därför välbehövlig.

Kunskapsöversikten syftar till att skissera de stora dragen i Sveriges historia rörande invandring och integration under tidsperioden 1933–2016. Förutom själva politiken i form av lagar och regelverk, intresserar sig författarna för dimensioner såsom bakomliggande faktorer till politikens utformning samt praktiken, till exempel faktisk invandring och samhällsdeltagande. Sammantaget kan detta tyckas som ett stort åtagande för en skrift på 127 sidor med en luftig och läsvänlig layout. Men som just kunskapsöversikt fungerar publikationen utmärkt. Den har en bra balans mellan Sveriges generösa och restriktiva tendenser; författarna gör sig således varken skyldiga till skön- eller svartmåling av Sveriges invandringshistoria. Det märks helt

enkelt att författarna är väl bevandrade inom forskningsområdet; de har tidigare till exempel varit redaktörer för den gedigna antologin *Reaching a State of Hope: Refugees, Immigrants and the Swedish Welfare State, 1930–2000*, utgiven på Nordic Academic Press år 2013.

Efter inledningen följer en kronologisk framställning uppdelad i fyra perioder i vilken läsaren blir introducerad till både vad som faktiskt hände på det migrationspolitiska området och vilka frågor som forskningen speciellt har ägnat uppmärksamhet.

Den första perioden som behandlas sträcker sig mellan åren 1933 och 1945, och fäster blicken på flyktinginvandring och flyktingpolitik. Vi erbjuds här en inblick i forskningen om såväl Sveriges inledningsvis restriktiva flyktingpolitiska linje och dess koppling till antisemitism som i vändningen i mer generös riktning 1942–1943. Välkända och mindre kända delar av historien bereds plats. Inte minst är det intressant att ta del av den roll olika flyktinghjälporganisationer, i detta fall Mosaiska församlingen i Stockholm och Arbetarrörelsens flyktinghjälp, spelade för flyktingars försörjning och etablering i en tid då staten generellt inte såg detta som sin uppgift.

Om det är flyktinginvandring som står i förgrunden under den första perioden är det arbetskraftsinvandring i den andra, som sträcker sig från 1945 till början av 1970-talet. Till skillnad från i Tyskland etablerades aldrig något gästarbetarsystem i Sverige – även om fackförbundet Metall initialt hade tankar om temporär invandring – utan invandrarna kunde etablera sig i Sverige, men det togs länge för givet att de skulle assimilera sig. Fackföreningsrörelsen kom att arbeta för att de som invandrat skulle få lika villkor som andra arbetare. Det var dock också fackföreningsrörelsens agerande som låg bakom att den utomnordiska arbetskraftsinvandringen stoppades 1972, något före den egentliga nedgången i konjunkturen 1973. Nästa period, 1972–1994, behandlar tiden fram till att Sverige gick med i Europeiska unionen – en period som bland annat karakteriserades av ekonomisk stagnation.

Invandringen bytte åter igen karaktär från företrädelsevis arbetskraftsinvandring till flyktinginvandring och familjeåterförening och i mitten av 1970-talet övergavs assimilationstanken till förmån för en mer kulturpluralistisk invandrarpolitik.

Svenskar var generellt sett mer positiva till invandring än befolkningen i andra europeiska länder, men det mångkulturella idealet kom framöver att kritiseras. Det växte vid tiden i fråga fram en självbild av Sverige som ett flyktingpolitiskt föregångsland. Denna självbild harmonierade dock inte alltid med den politik som fördes – perioden saknade inte åtstramningar. I anslutning till Berlinmurens fall fanns en rädsla för en omfattande invandring från östblocket och i samband med detta ändrade regeringen praxis för flyktingmottagandet i restriktiv riktning. Beslutet har kommit att benäm-

nas Luciabeslutet eftersom det fattades den 13 december 1989. Det var dock inte flyktingar från östblocket som kom att dominera de följande åren utan flyktingar från kriget i dåvarande Jugoslavien.

Den sista perioden som beskrivs sträcker sig från 1995 till 2016; en händelserik period som för Sveriges del innebar anpassning till EU:s migrationspolitik och fri rörlighet inom unionen, inrättandet av migrationsdomstolar, och en liberaliserad arbetskraftsinvandringspolitik, för att nämna några viktiga händelser och processer. Den stora flyktinginvandringen hösten 2015 följd av återinförandet av gränskontroller och asylpolitiska restriktioner berörs endast kortfattat i kunskapsöversikten. Mot bakgrund av att detta är en central händelse i svensk invandringshistoria hade det varit på sin plats med en mer ingående redogörelse för både själva händelsen och pågående forskning om densamma. Om vi ser till perioden som helhet kunde författarna här inkludera mer av tidigare forskning, i synnerhet saknar jag referenser till vissa av de studier som är gjorda om framväxten av populistiska partier och EU:s migrationspolitik.

När det gäller boken som helhet är det utblickar i världen jag saknar mest. Med tanke på studiens syfte är utgångspunkten i det nationella i detta fall självklar, men det betyder inte att kritik av metodologisk nationalism inte har något att lära även oss som fortfarande tycker att studiet av det specifikt nationella är viktigt. Speciellt de av oss som forskar om gränsöverskridande fenomen, såsom migration och mobilitet. Författarna skriver själva att det hade varit intressant med internationella jämförelser, men att detta inte varit möjligt inom studiens ramar. Framtida studier skulle dock kunna anlägga just ett komparativt perspektiv. Men systematisk komparation är inte enda vägen att gå. Fler internationella utblickar skulle öka förståelsen för att migrationen till Sverige är en del i ett större globalt sammanhang. I samband med globala utblickar skulle det också vara intressant att anknyta till några teoretiska perspektiv på migration och migrationskontroll. Det skulle bidra till en ökad förståelse av vad som gör att människor flyttar, eller tvingas fly, samt till vad det är som gör att stater ofta har intentionen att reglera invandringen, men att det många gånger uppstår ett glapp mellan intention och realitet.

Denna kunskapsöversikt ger en bra grund för fortsatt forskning på området. Den ligger också, som tidigare påpekats, helt rätt i tiden. I dag, när många människor är på flykt undan krig och olika slags förtryck till exempel från Syrien, Irak och Afghanistan, är det många som behöver kunskap som ställer dagens situation i relief till tidigare skeenden i historien. Därför hoppas jag att publikationen får en stor läsekrets – det förtjänar både den och ämnet.